

242. VD, de letter A (7)

1. Zijn dit alle aspecten van het laatmiddeleeuwse en laat-Romeinse leven? Hij is een syndroom-van-Aspergerlijder, hij heeft asperger. De aspidistra is het kwartjesblad (blarenplant), de aspic een koude, gekruide gelei. Maakt de (het) aspidosperma-alkaloïde je onvruchtbaar? De aspirant-student was nog een groen(tje) (noviet). Assaisonneren is op smaak brengen (kruiden). Het jaarlijkse assault van het cadettencorps aan de KMA in Breda vond eenmaal 's jaars plaats in het Kasteel van Breda. Had Assepoester zelf ook een assepoestercomplex? Hoeveel s'en telt het woord 'assessment'? En 'assessor'? Waarom schrijf je 'hof van assisen' met kleine dan wel met hoofdletters?

2. Wel modieus, om een grensrechter assistent-scheidsrechter te noemen... Zeg je mijn associé of mon associé tegen je compagnon, je vennoot? De groenten waren assorti. Een assumptionist is een priester van de congregatie van Maria-Tenhemelopneming. De Assumptie is trouwens de Maria-Tenhemelopneming, een rooms-katholieke feestdag op 15 augustus. Een assurélijn is een balklijn op onder andere wissels. Hij wilde altijd al assyrioloog worden. De A-status was nog ver weg. De astatki is het residu van Russische petroleum als vloeibare brandstof voor stoomketels.

3. Hij lijdt aan asthenische zwakte. Kijk daar, de asteroïdengordel. Ben je aamborstig, dan ben je astmatisch, kortademig. Je ochèma (astraallichaam) is je tweede, etherische lichaam. De milieuactivist rukte de astrakan muts van zijn knar. Het astrakin is een zeker cloqué (opbollend) dubbelweefsel. De astringence is de enigszins wrange smaak van rode bordeaux. Bepaal de hoeveelheid a suo arbitrio. De domoren onder u kunnen zich wenden tot het asylum ignorantiae, de toevlucht voor onwetendheid. Dankzij de Heer ben ik bekeerd! Dank zij de Heer! De kraamvrouw leed aan het kraambeen, flegmasie [zie]. De afkorting van aanstaande is a.s. en nl. is die van namelijk. De aspirant-kornet was op weg naar de Asser TT. De assistent-arts was nog lang geen arts-assistent. De astic is het likbeen, het strijkbeen van schoenmakers.

4. De ezelstal was ook al een asylum ignorantiae. Het atb-systeem behelst automatische treinbeïnvloeding, de ATB is de allterrainbicycle (mountainbike). Atelierkunst wordt niet als plein-air tentoongesteld. Hij leed er al a teneris (annis) aan. De vijand viel a tergo aan. De partijen overlegden à tête reposée. De bevalling vond à terme plaats. Arteriosclerose (atherosclerose, atheromatose) is aderverkalking. Athymie is het ontbreken van de thymus (zwezerik). Atimie is bij de oude Grieken eerloosheid. Het was allemaal erg Atjees: de Atjeeër en de Atjese, beiden uit Atjeh, droegen beiden een atjehjas. Een atk is een antitankkanon.

5. De Atlas is een gebergte in Noord-Afrika en loopt door de drie Maghreblanden. De Atlantikwall is gebouwd tegen een Anglo-Amerikaanse invasie. Een atlasceder is een sierboom, een atlashert een berberhert en het atlashout een zekere glanzige Guyaanse houtsoort. Wat is gezonder, de Mars- of de zonneatmosfeer? Een atomizer is een verstuiver. A tort et à travers (doldriftig, lichtvaardig) werd er in het rond geschoten. Ik wil het zo, à tout hasard (in elk geval) en à tout prix (tegen iedere prijs). Atramenteren is met een laagje ijzerfosfaat bedekken tegen het roesten. Die rampdag was atro carbone notatus, een zwarte dag.

6. Het atriumfibrilleren, was dat een atrium mortis, een voorbode van de dood? Atropine is een giftig alkaloïde, uit wolfskers verkregen, racemaat van hyosciamine. Het wordt gebruikt als pupilverwijder. De diplomate torste haar attacheekoffer. Het attacher le grelot (de kat de bel aanbinden) deed heel wat stof opwaaien. De mp werd behoorlijk geattaqueerd. De huzaar droeg zijn attila met trots. Zonder attestatie de vita was (ik) mijn leven niet zeker. Iets au bain-marie verwarmen doe je in een bain-mariepan. Wat doe je met een baissepositie op een haussemarkt? Hij was au bout de son latin, aan het eind van zijn Latijn. De aubrietia is een tuinsierplant. Van de zwarte vlakte rond de Teide op Tenerife kun je zeker niet zeggen dat het 'auch ein schöne Gegend' is. De auctor intellectualis (de

aanstichter van het misdrijf) van de bedrieglijke bankbreuk had dat auctoritate sua (op eigen gezag) gedaan. De audicien mocht op particuliere audiëntie komen bij de paus.

7. De audio-opname op geluids-cd is helaas mislukt. De audiowandeling door Brugge (Jaarboek 2007) was bere-interessant. Hij was helemaal au fait (op de hoogte) en au fond had hij gelijk. Het jaar 50 voor Christus behoort tot het augusteïsche tijdvak. Traden er toen al domme augusten op? Met een augurenlach haalde hij de bezem door de augiasstal. Au grand complet (voltallig) en au grand sérieux (in volle ernst) nam het college een besluit. Het nuttigde vervolgens gratin dauphinois, een gegratineerde schotel van aardappelen, melk en kaas. De aulos is een schalmei met twee pijpen. Die augustijn heet ook wel cicero. Ik zie die au pair het liefst au naturel (naakt). Neem mijn woorden niet au pied de la lettre (letterlijk). Hij viel niet op en behoorde tot de aurea mediocritas, de gulden middelmaat. Aureo hamo piscari betekent letterlijk 'met een gouden haak vissen'.

8. De Auschwitzleugen is de ontkenning van de Holocaust. Hij stond als aan de grond genageld, hier was sprake van: auribus lupum tenere, niet vóór- en niet achteruit kunnen, in grote verlegenheid zijn. Die verrekte honger naar goud, de auri sacra fames, heeft al veel stennis veroorzaakt. De aurora australis en de aurora borealis zijn het zuider-, respectievelijk het noorderlicht. Hij was een kerel aus einem Guss, uit één stuk. De Australnegers behoren tot de australiden. Autarchie is zelfbestuur en autarkie zelfgenoegzaamheid. Het copyright is het auteursrecht. Het fiets-voetveer van Breskens naar Vlissingen is geen autoferry (autoveer).

9. Autogas is lpg. Autogynefilie (Jaarboek 2010) is de seksuele opwinding die optreedt bij mannen als zij zich als vrouw of in vrouwenkleden voorstellen. Ik zeg dit op persoonlijke titel, à titre personnel. Donkere wolken en duistere zorgen, atra cura, trokken zich boven hen saam. Auditeurs-militair zijn een soort officieren van justitie, die bij krijgsraden de rol van het Openbaar Ministerie vervullen. Het was alles of niets, aut omnia, aut nihil, en dat leidde tot een alles-of-nietsgevecht tussen de armoedzaaiers, de armoedelijders. Avocado's zijn peervormig.

10. Geef dat autootje, die dinky toy, eens aan! Ze kroop onder de autoplaid. De autoplastiek betreft geen zelfgemaakte beelden. Vlak voor de autorally werd de autopyjama verwijderd. De Hoge Autoriteit van de Europese kolen- en staalgemeenschap was een uit negen leden bestaand beheerorgaan. De AFM, de Autoriteit-FM, heet voluit Autoriteit Financiële Markten. Autos epha, het is dus waar. Een claxon is een autotoeter. Met een autoped kun je autopetten. In Engeland heet een autowasserette een carwash. Hij was au vif (sprekend) zijn vader.

11. Aux âmes bien nées (bij hooggeboren zielen) komt ook laagheid voor. Het vlees werd aux fines herbes (met geurige tuinkruiden) geserveerd. We zullen het auxiliante Deo (met Gods hulp) volbrengen. Hij was erg aux petits soins (attent). In zijn avant-propos (woord vooraf) zei hij, dat de avant-gardefilm avant la lettre (voordat het begrip bestond) surrealistisch was. Het Ave Maria bidt men op een ave maria. Het ging van kwaad tot erger, a verbis ad verbera. De avers en de revers hebben geen kijk op elkaar. De aviaire influenza is de vogelgriep. De averijagent regelt schaden. Ze leefden a vinculo matrimonii, van de band des huwelijks, gescheiden. Beriberi en scheurbeuk zijn beide een avitaminose. Het avodiré is een tropische houtsoort, het avoirdupoids is een gewichtsstelsel.

12. Avoir toute honte bue (de schaamte voorbij) geldt nog niet voor jonggeliefden. Bij een behandeling à vol d'oiseau (in vogelvlucht) kun je à volonté (naar believen) keuzes maken. Een avondpartij is een soiree. De curfew is de avondklok. De AVRO heette oorspronkelijk Algemene Vereniging Radio-omroep. De avv van cao's is de algemeenverbindendverklaring. Een awd is een all wheel drive. De axel vind je bij het schaatsenrijden, de AWW is Algemene Weduwen- en Wezenwet. Axillaire bloemstelen staan ten dele in de bladoksels. Het axishert lijkt op het damhert. Het axminstertapijt is genoemd naar een stadje in Devonshire. De axolotl is een Mexicaanse salamander.

13. Het axon (de neuriet) is de tegenhanger van de dendriet. Aya's zijn Koranverzen. De ayatollahs meden de ayeayes. De ayurvedische geneeswijze stamt uit India. De azan (adhan, Jaarboek 2009) is de oproep tot het rituele gebed (de salat) door de muezzin vanaf de minaret. Een azc is een asielzoekerscentrum. Een qwerty- of azertyklavier vind je op een schrijfmachine. Een Azerbeidzjaanse woont als regel in Azerbeidzjan en spreekt gewoonlijk het Azeri (Jaarboek 2010). Een A-ziekte moet een huisarts direct melden. Azimutaal is betrekking hebbend op het azimut. Kan je azijndrinker zijn zonder azijnpisser te zijn?

14. Het azobéhout komt uit Afrika. Moet ik dit soort banaliteiten nog melden: aziridine (hint: je weet maar nooit of je het nog eens kunt gebruiken...) is een giftige vloeistof waarvan de molecule een driering is met één stikstofatoom (synoniem: ethyleenimine). Uit dezelfde categorie: azool is pyrrool, ammehoela (ammenoela) zult u denken. Azoöspermie is een oorzaak van onvruchtbaarheid. In het AZR, het Academisch Ziekenhuis Rotterdam, doen ze ook onderzoek naar het azs, het autonoom zenuwstelsel. Niet-gepaard-zijn heet azygie. U ziet het al: de letter A is op, we gaan van A naar B(eter).

Rein Leentfaar